

DATUM
2016-09-14DNR
KS/2016:167**Yttrande**Finansdepartementet
Diarienummer Fi2016/02568/K
fi.registrator@regeringskansliet.se**Yttrande över förslag att ansöka om Regionbildning i Stockholms län****Sammanfattning av ärendet**

Med anledning av Indelningskommittén delbetänkande *Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)* vill Lidingö stad yttra sig. Lidingö stad avstyrker förslaget att ansöka om regionsbildning i Stockholms län.

Lidingö stads synpunkter*Bakgrund*

Lidingö stad har tidigare yttrat sig via ett beslut i kommunstyrelsen den 1 februari 2016 i fråga om Indelningskommitténs utredning i samband med att Stockholms läns landsting remitterade ut *Förslag till ansökan om Regionbildning i Stockholms län*. Stadens inställning då var att vare sig tillstyrka eller avstyrka förslaget eftersom det saknades svar på väsentliga frågor som hade behövt utredas vidare innan beslut tas om att ansöka om regionbildning.

Lidingö stad riktade även kritik mot det faktum att kommunerna tvingades att ta ställning till ett förslag om nyordning där det inte framgår vilka påverkansmöjligheter kommunerna kommer ha i en eventuell framtida region. Vidare underströk staden de påtagliga brister som fanns i landstingsremissen genom att exempelvis vare sig förslag till organisation, arbetsformer eller därmed förknippade kostnader fanns återgivna. Slutligen framhöll Lidingö stad vikten av att, om förslaget skulle realiseras, avgränsa en eventuell framtida regionbildning till just Stockholms län.

I indelningskommittén delbetänkande *Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)* som remitterades den 30 juni 2016 föreslås bildandet av tre nya storlän genom länsammanslagningar. Det förs även ett resonemang angående en sammanslagning av Stockholms läns landsting (SLL) och Region Gotland (ss 165-166, 180). I anslutning till detta har SLL och Region Gotland tagit fram ett faktaunderlag där ett antal aspekter redovisas kortfattat som skulle få särskilt betydelse i det fall en regionbildning av SLL och Region Gotland hade skett. Underlaget gör endast mindre nedslag i ett antal områden och pekar på frågeställningar som behöver utredas och där svar och lösningar måste ges innan aktörerna kan ta ställning till hur det är tänkt att den eventuellt nya storregionen ska fungera och vad kostnaderna förväntas bli.

Utöver de synpunkter som Lidingö stad framförde redan i februari 2016 vill staden nu avstyrka förslaget och avge följande yttrande.

Inga förbättringar för den enskilde medborgaren.

Varken i de underlag som landstinget redovisat eller i den statliga utredning som är grunden till förslaget finns några utpekade vinster för den enskilde medborgaren av den nya regionbildningen. Perspektivet är inifrån-ut, sett från centralmaktens horisont. Det görs inte troligt att de enskilda medborgarna, som en konsekvens av den eventuella regionbildningen kan förvänta sig en lägre skattesats, bättre kollektivtrafik med högre turtäthet och förbättrade tvärförbindelser eller förbättrad kvalitet i sjukvården; det vill säga inga utpekade förbättringar i den service som regionen ska leverera eller i den kostnad som den enskilde medborgaren förväntas betala via skattsedeln eller genom avgifter. Lidingöborna skulle gynnas mer av Östlig förbindelse, en sammankoppling av Spårväg city, fler tvärkommunikationer på ön och förbättrad turtäthet på kvällar och en utökad båttrafik/pendling till kringliggande kommuner, jämfört med att påbörja ett stort organisationsprojekt för att eventuellt skapa en storregion med Gotland.

Den kommunala självstyrelsen riskerar att urholkas ytterligare.

Ansvar för den regionala utvecklingen och tillväxtfrågorna är inte enbart ett regionalt och statligt ansvar; kommunerna är viktiga aktörer genom sin kommunala kompetens gällande den fysiska planeringen. En kompetensöverföring av planmonopolet till statliga och/eller landstingskommunala instanser riskerar att ytterligare urholka den grundlagsfästa kommunala självstyrelsen. Besluten bör tas så nära medborgarna som möjligt där medborgarnas möjlighet till inflytande och ansvarsutkrävande är tydligare och mer direkt. Det finns uppenbara risker med att kommunens inflytande över frågor som rör Lidingös fysiska planering äventyras och minskas i en eventuell storregion. Lidingö anser att kommunens planmonopol ska bestå och värnas.

Ovisshet kring det kommunala utjämningskattesystemet.

I underlagen redovisas varken hur utjämningskattesystemet eller hur Lidingö stads ekonomi påverkas av den föreslagna eventuella regionbildningen. Kommer Lidingös skattebetalare att få ta ännu mer av sin lön och därmed bli ännu större förlorare än i dagens redan orättvisa och tillväxthämmande skatteutjämningsystem? Hur påverkas Lidingö stads ekonomi – skolan, förskolan, hemtjänsten och omsorgen – av den föreslagna eventuella regionbildningen och av ytterligare förändringar i skatteutjämningsystemet? Här behövs konsekvensanalyser och relevanta svar för att kunna bedöma effekterna av den föreslagna regionbildningen. Redan idag är Lidingö stads ekonomi ansträngd på grund av det orättvisa kommunala utjämningsystemet och den kraftigt ökade mottagningen av nyanlända och ensamkommande barn. Utöver detta ligger flera större och nödvändiga investeringar som kommer belasta ekonomin ytterligare för Lidingö stad, exempelvis en ny bro, nya förskolor och skolor. Att ytterligare förvärpa och öka Lidingös nettobetalingar till det kommunala utjämningsystemet skulle få icke-önskvärda effekter. Dessutom skapar de ständiga ändringarna i systemet en ryckighet i planeringsförutsättningarna och försvårar långsiktiga investeringar på grund av osäkerheterna de skapar.

Risk för övervältring av statliga kostnader på den nya regionens skattekollektiv.

I samband med en eventuell sammanslagning av Stockholms läns landsting med Region Gotland finns risk att staten övervältrar kostnader som är hänförliga till Gotland på skattekollektivet i den nya regionbildningen. Det innebär sannolikt en skattehöjning alternativt att resurser måste tas från redan existerande verksamheter. Acceptansen bland Lidingöborna för en skattehöjning utan en motsvarande förbättring av den kommunala servicen är mycket låg.

Förslaget till regionindelning splittrar arbetsmarknadsregionen.

Idag rör sig invånarna över olika läns- och kommungränser mellan bostad och exempelvis arbetsplats, idrottsevenemang och nöjes- och restaurangutbud. Den föreslagna regionbildningen splittrar såväl den funktionella som arbetsmarknadsregionen. Med de aktuella befolkningsprognoser som finns för Stockholmsregionen fram till 2050 kommer inslaget av in- och utpendling sannolikt att öka betydligt, vilket inte förslaget på regionindelning tar hänsyn till, utan snarare innebär förslaget att arbetsmarknadsregionen splittras.

Ny regionindelning förskjuter fokus från kärnuppgifterna och de framtida utmaningarna i en växande region.

En stor organisationsförändring drar tid och kraft inåt i en tid då aktörerna i regionen behöver kraften och resurserna för att möta de framtida utmaningarna. Dagens problem med stora kapacitetsproblem i trafikinfrastrukturen, den kraftigt ökade befolkningstillväxten och brist på bostäder orsakar stora samhällsekonomiska kostnader. Dessa faktorer sammantagna med allt vad denna medför i form av utökad kommunal service och investeringar är tillräckliga utmaningar för regionen att försöka lösa. Med de naturliga restriktioner som finns i tidsbudget gör det mer angeläget att fokusera på kärnuppgifterna och de framtida utmaningarna. Det kan befaras att tillväxtfrågorna inte får den uppmärksamhet dessa frågor förtjänar.

En globaliserad värld med komplexa problem kräver flexibla lösningar.

I regionen finns idag flera fungerande regionala samarbeten i olika frågor, exempelvis Stockholm Business Alliance och Mälardalsrådet för att nämna några. Eftersom den föreslagna regionbildningen splittrar såväl den funktionella som arbetsmarknadsregionen riskerar förslaget att bygga in suboptimering och därmed försämra de framtida utvecklingsmöjligheterna. I flera stora infrastrukturfrågor har regionens politiska instanser och andra aktörer kunnat skapa samsamarbetsmodeller som byggts på frivillighet och där de inblandade kunnat bidra med sina kompetenser och erfarenheter. Ett tydligt exempel på detta är Stockholmsförhandlingarna om utbyggd kollektivtrafik i kombination med ökat bostadsbyggande och medfinansiering i form av värdeåterföring. Dessa tillfälliga och frivilliga samarbeten har visat sig fungera väl och fyllt sitt syfte. I en verklighet där många frågor skär igenom administrativa och geografiska indelningar och därmed kräver nya flexibla samsamarbetsformer, är denna form av mer flexibla samarbete att föredra framöver. Med detta sagt kan kommunstyrelsen konstatera att nya administrativa gränser inte kommer att lösa Sveriges eller Stockholms framtida utmaningar.

Huvudstadsregionen är unik som tillväxtmotor för hela riket och behöver egna villkor för att utvecklas.

Sveriges huvudstadsregion är Sveriges i särklass största och viktigaste arbetsmarknadsregion. Regionen skiljer ut sig vad det gäller ekonomisk tillväxttakt, grad av urbanisering och befolkningsutveckling. Förändringar i ansvarsfördelning mellan statliga, regionala och lokala aktörer i länet bör därför motiveras utifrån vad som bäst gynnar Stockholmsregionens utveckling och tillväxt med hänsyn till Stockholms unika förutsättningar. Jämfört med andra delar av landet finns idag en stark och välfungerande mellankommunal samverkan i Stockholmsregionen, manifesterad i projekt som exempelvis Citybanan, Stockholmsförhandlingen avseende nya tunnelbanesträckningar, Förbifart Stockholm samt förstudien för Östlig förbindelse. Dessa projekt visar att det ur regional synpunkt inte finns tillräckligt starka motiv för att förorda en ny regionbildning i Stockholms län, till skillnad från de regionala förutsättningar som kan ha funnits i andra delar av landet.

Lidingö den 14 september

På kommunstyrelsens vägnar:

Anna Rheyneuclaudes Kihlman
kommunstyrelsens ordförande

Ida Wahlbom
kommunstyrelsens sekreterare

§ 135**Förslag till länssammanslagningar - remiss av delbetänkandet från
Indelningskommittén (KS/2016:167)****Beslut**

Kommunstyrelsen översänder yttrande, 2016-09-14, till Finansdepartementet och Stockholms läns landsting.

Reservationer

Amelie Tarschys Ingre (L), Daniel Larson (S), Patrik Buddgård (C), Tor von Sydow (C) och Thomas Bengtsson (MP) till förmån för Amelie Tarschys Ingres (L) yrkande.

Sammanfattning av ärendet

Den statliga Indelningskommittén Fi 2015:09 presenterade den 30:e juni 2016 ett delbetänkande *Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)* med anledning av förslaget om att skapa tre nya storregioner i Sverige. Lidingö stad är inte remissinstans men väljer att yttra sig i frågan. Staden avstyrker förslaget om regionbildning i Stockholms län.

Yrkanden och beslutsgång

Ordföranden och Carl-Johan Schiller (KD) yrkade bifall till arbetsutskottets förslag.

Amelie Tarschys Ingre (L), Patrik Buddgård (C), Tor von Sydow (C), Thomas Bengtsson (MP) och Daniel Larson (S) yrkade att: ”Lidingö stad är positivt till en regionbildning och tillstyrker förslaget om att ansöka om en regionbildning i Stockholms län. Vi anser att ansvaret för den regionala utvecklingen bättre hanteras av ett demokratiskt valt organ än av länsstyrelsen.”

Efter att överläggningen förklarats avslutad ställde ordföranden (M) yrkandena mot varandra. Hon fann att kommunstyrelsen bifallit arbetsutskottets förslag.

Handlingar

Kommunstyrelsens förslagsskrivelse, 2016-09-15

Yttrande över förslag att ansöka om Regionbildning i Stockholms län, 2016-09-14

Regional indelning – tre nya län SOU 2016:48, 2016-06-30

Lista över remissinstanser, 2016-06-30

Förslag till regionindelning – underlag till kommunerna, 2016-06-26

Detta utdrag stämmer överens med det justerade protokollet, intygar:

.....

Fredrika Haggren Savard